

Rättsröta i asylsystemet

[Antologin Rättssäkerheten och solidariteten – vad hände?](#) är utgiven av Asylkommissionen vid Linköpings universitet och består av vetenskapliga analyser av asylsystemet, dess syften och redovisningar av hur de asylsökande behandlats.

Utifrån en djupgående forskning sker en genomgång av olika delar av asylprocessen, hur rättssäkerheten påverkats för skilda grupper av människor som sökt sig till Sverige, bland andra barn, afghanska ungdomar och hbtqi-flyktingar.

Slutsatserna är otvetydiga: bristerna i asylhanteringen är enorma. Rättssäkerheten är satt ur spel. Själva asylprövningarna är genomgående illa utförda, följer inte rättssäkra former och ofta är det ren slump som avgör. Gode männen ges sällan utrymme att utföra sina uppgifter korrekt. Många av dem har dessutom ett så stort antal uppdrag att de inte kan skötas rätt.

När det gäller hbtqi-flyktingar används allt de säger emot dem. Har de inte berättat om sin läggning för anhöriga anses de inte vara seriösa. Har de gjort det anses de kunna återvända och leva "diskret". Vidare hävdas att de måste ha genomgått en livsavgörande process. Om inte är deras uppgifter inte tillförlitliga.

Antologin bekräftar att åldersuppskrivningarna saknar vetenskapligt stöd och har skett utan grund. Tillfälligheter har ofta avgjort. För den gruppen liksom för barn visar all forskning att de osäkra tillstånden och de utdragna tiderna för utredningarna har negativa effekter. De medför utbredd psykisk ohälsa, hinder för långsiktig planering och integration. Bristerna i den s k gymnasielagen har samma effekt. Återvändaravtalet mellan Sverige och Afghanistan – där för övrigt samtliga handlingar är sekretessbelagda – stadgar att barn måste ha ett ordnat mottagande. Därför har

Migrationsverket generellt väntat med att åberopa det tills barnen fyllt 18 år.

Forskningen visar att förvaren ger systematiska skadeeffekter. De är helt fängelse-lik: allt låst, begränsade tider för vistelse på innegårdarna. Utvecklingen har gått från mottagning till säkerhet. De förvarstagna drabbas av hälsoproblem, trauman, fysisk och psykisk ohälsa. De känner sig och behandlas som kriminella. Förvaren skall vara tidsbegränsade men i praktiken är de inte det.

Kraven för permanent medborgarskap är likaså enligt all tillgänglig forskning kontraproduktiva. Är man inte permanent medborgare eller har permanent uppehållstillstånd får man sämre villkor på arbetsmarknaden vilket försämrar möjligheterna till integration. Migranter blir då beroende av och kan utnyttjas av oseriösa arbetsgivare. De temporära tillstånden innebär otrygghet. Risk för korruption ökar och *"permanentar de nyanländas underordning på arbetsmarknaden"*. Begränsningarna i anhöriginvandring är likaså ett hinder för integration.

En stor del av mottagandet av flyktingarna skedde genom civilsamhället. Till och med **Morgan Johansson** och Migrationsverkets chef sa att *"om inte volontärerna funnits hade det kraschat för längesedan"*. Men de insatserna har inte uppskattats av myndigheterna utan ofta ifrågasatts. Besvikelsen hos de engagerade är stor.

Det Asylkommissionen kommit fram till kan sammanfattas som rättsröta. Jag tvekar inte i att instämma med **Carin Flemströms** slutsats *"Den inhumana politiken förfrämlingar mig från samhället"*. Skriften ger en dyster bild av utvecklingen i Sverige och hur värderingar och föreställningar som man fram till 2015 bara förknippat med SD nu är allmängods hos M, KD, S och L.

Resultaten av denna avhumanisering är påtaglig: fler människor

deporteras till länder där mänskliga rättigheter inte står högt i kurs. De osäkra tillstånden för med sig psykisk ohälsa och uppgivenhet hos flyktingarna. De och andra papperslösa kan alltmer utnyttjas av arbetsgivare. Den integration som så många politiker talar sig varma om försämras. En underklass utan elementära rättigheter och trygghet växer. På sikt kommer konflikter och brottslighet att öka i samhället.

Utöver de konkreta beskrivningarna av hur asylutredningarna missköts finns några andra kapitel i skriften. Efter förordet följer en teoretisk, filosofisk essä med reflektioner om asylpolitik, läsart och dikt. I ett annat kapitel diskuteras asylprocessen ur en specifik filosofisk aspekt byggd på säregna definitioner. De må vara intressanta i ett teoretiskt filosofiskt sammanhang men förtar något av slagkraften i skriften.

Jan Molin

Rättssäkerheten och solidariteten – vad händer?

En antologi om mottagande av människor på flykt.

Redaktörer: Torun Elsrud, Sabine Gruber, Anna Lundberg

Asylkommissionen vid Linköpings universitet



Rättssäkerheten och solidariteten – vad hände?

—
En antologi om mottagande
av människor på flykt